

BALTIC ART CENTER

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2019

Åsa Sonjasdotter

FRED MED JORDEN

En del i det konstnärliga
forskningsprojektet
Konsten i Kulturarvet

Odling Bungemuseet
13 maj – 15 sep 2019

Gotlands Konstmuseum
19 juni – 3 nov 2019

Utställning

Program www.gotlandsmuseum.se
www.balticartcenter.com

Gotlands
Museum

BAC

Konstfrämjandet

KULTURRÅDET

VERKSAMHETENS GENOMSLAG I MEDIA OCH PÅ KONSTSCENEN

Vår målsättning är att kontinuerligt göra BAC:s verksamhet synlig på Gotland, nationellt och internationellt genom olika samarbeten och presentationer. Inbjudningar och kontakter på den lokala, nationella och internationella konstscenen visar också att BAC är ett etablerat namn vars verksamhet kännetecknas av kvalitet. BAC är ett av Sveriges mest etablerade residens för samtida och internationell konst och känt som sådant. På Gotland är BAC en känd konstorganisation som media gärna bevakar. Under 2019 har vi nått media och publik bl a genom Åsa Sonjasdotters utställning *Fred Med Jorden* på Gotlands konstmuseum, *Konst i Stadsutvecklingsprojekt Visborg* och skolworkshopen *Utflykten*.

Vi har med dessa projekt nått andra publikgrupper än den vanliga konst- och kulturintresserade publiken med exempelvis odlingstemat i *Fred Med jorden* och de programpunkter som var kopplade till denna utställning. Även samverkan med Region Gotland kring *Konst i Stadsutvecklingsprojekt Visborg* och skolworkshopen *Utflykten* har bidragit till en fördjupad lokal förankring för BAC som konstorganisation; i media, bland arrangörer och medarbetare på Region Gotland.

Vår profil som residens- och konstorganisation med inriktning på konstnärlig forskning och konstprojekt som adresserar aktuella frågor kring miljö och social hållbarhet lockar nya samarbetspartners som bjuder in oss till samarbets- och forskningsprojekt och nätverk. Exempel på detta är *The School of Law* i samarbete med Arsenal Gallery Poznan i Polen, European Network for Residencies in Peripheral Locations och Kingston University Nordforsksprojekt *Inbetweeness*.

Artiklar och inslag i media

Gotlands Tidningar 2019-05-28, *Konst i Stadsutvecklingsprojekt Visborg*

Gotland Just nu, gratistidning 2019-06, *Fred Med Jorden*

Gotlands Allehanda 2019-06-18, *Fred Med Jorden*, Gotlands Konstmuseum

Gotlands Tidningar 2019-06-19, *Fred Med Jorden*

Sveriges Radio P4 Gotland 2019-06-19, *Fred Med Jorden*

Dagens Nyheter, recension 2019-08-11, *Fred Med Jorden*

Gotlands Tidningar 2019-11-07, *Konst i Stadsutvecklingsprojekt Visborg*

Gotlands Allehanda 2019-11-08, skolworkshopen *Utflykten*, Bergmancentrum

Sveriges Television 2019-11-08, skolworkshopen *Utflykten*, Bergmancentrum

Gotlands Gratistidning 2019-11-14, *Konst i Stadsutvecklingsprojekt Visborg*

KALKSTENSDRÖMMAR OCH SÄLLSYNTA KULTURVÄXTER

På Konstmuseet i Visby öppnar två nya utställningar i juni. Den ena handlar om sällsynta kulturväxter och den andra om krukmakarens återkomst.

av Åsa Sonjasdotters

Men innan den går ända tillbaka, under de två första dagarna i juni, är alla besökare med grönblåa konstverk som delas i presentationer av Åsa Sonjasdotters. Därmed kallas musen växt från till utställningen den 19 juni till utställningen "Fred på jorden" och "Kalkstensdrömmar" är upp startade. Både utställningarna visar från till den 3 november.

Utställningen "Fred på jorden" undersöker konstens Åsa Sonjasdotters de konstnärer och utövare av konst och praktisk kunskap på Gotland som finns av en kulturhistorisk och idag är tillgänglig. Någon av konstnärerna, professorerna Kalle och Bengtsson.

En av de populära som är en del av den konstnärliga forskningsprojektet Konst i landskapet. Utställningen handlar bland annat om relationen mellan naturen, kultur och konst, säger Åsa Sonjasdotters, verksamhetsutvecklare på Gotlands Konstmuseum. Utöver utställningarna ingår också bland annat på Bergmancentrum och i Visby.

UTSTÄLLNINGEN "Kalkstensdrömmar och krukmakarens återkomst" visar keramik från 29 grönblåa konstverk som ger en bild på den keramiska verksamheten som utvecklades på Gotland sedan 1960-talet, men keramik från äldre tider. Utöver keramik finns på utställningen även verk av konstnärer och utövare som priset också betonas på en film som visas på utställningen.

– Vi har valt att till utställningen på Bergmancentrum, säger Fredrik Tillschlag, konst- och utställningsutvecklare som arbetar med utställningen, och konstnären.

– Vi erbjuder en besöksprogram som är en kombination av en inkomst för de konstnärerna här till. Ett exempel på det är att de kan få sina verk utställda, gästföreläsningar och föreläsningar. Är det konstnären inkomsten är det?

Skolutflykter till Fårö med demokrati i fokus Foto: SVT

Visa alla (3)

Skolutflykter till Fårö med demokrati i fokus

Publicerad 8 november 2019

På Gotland så arrangerar Baltic Art Center i samarbete med Wisbygymnasiet i november utflykter till Fårö för skolelever. Tanken är att ge eleverna kunskap om demokrati, yttrandefrihet och samhällsengagemang.

I biblioteket på Bergmancenter på Fårö skriver några elever i årskurs fem i Endre skola lappar med budskap till de som bestämmer.

– Jag tycker att vi borde stoppa krig, säger Engla Hedenberg.

Under fyra tillfällen så får cirka 160 av Gotlands femteklassare göra en utflykt till Fårö. Med filmvisningar, samtal och övningar så får eleverna lära sig mer om demokrati, civillikurage och konstnärlig frihet.

Konstnärlig frihet är en demokratifråga. Foto: SVT

– Det är också en poäng i att komma bort från klassrummet och göra en resa upp hit till Fårö. Vi kallar ju projektet för utflykten. Tanken är att de ska bli få en upplevelse som de kan bära med sig. Som kan trigga igång dem lite, säger Niklas Westergren, lärare på Wisbygymnasiet som tillsammans med Anna Norberg från Baltic Art Center är projektledare.

Två närbesläktade utställningar som tar avstamp i det uråldriga. Nu är det dags för skörd på Gotlands konstmuseum.

Hon odlar växternas berättelse

KONST
Växternas berättelse är en utställning som tar avstamp i det uråldriga. Nu är det dags för skörd på Gotlands konstmuseum.

Älskarna gör de långa skildringarna på kartor och kartor. På så sätt kan de se var de växer och hur de växer. I så fall är det inte bara växterna som berättar, utan även de människor som odlar dem. Det är en berättelse om livet och om naturen.

– Jag har inte ritat något som inte har varit i naturen, säger Åsa Sonjasdotter. Det är en berättelse om livet och om naturen.

Åsa Sonjasdotter har varit verksam som konstnär i över 20 år. Hon har arbetat med olika typer av konst, från målningar till skulpturer. Hon har också varit verksam som lärare och föreläsare.

Utställningen "Fred med jorden" är en utställning som tar avstamp i det uråldriga. Den består av kartor och skildringar som visar på växternas berättelse.

Utställningen är en utställning som tar avstamp i det uråldriga. Den består av kartor och skildringar som visar på växternas berättelse.

Utställningen är en utställning som tar avstamp i det uråldriga. Den består av kartor och skildringar som visar på växternas berättelse.

Utställningen är en utställning som tar avstamp i det uråldriga. Den består av kartor och skildringar som visar på växternas berättelse.

Utställningen är en utställning som tar avstamp i det uråldriga. Den består av kartor och skildringar som visar på växternas berättelse.

Utställningen är en utställning som tar avstamp i det uråldriga. Den består av kartor och skildringar som visar på växternas berättelse.

Utställningen är en utställning som tar avstamp i det uråldriga. Den består av kartor och skildringar som visar på växternas berättelse.

Utställningen är en utställning som tar avstamp i det uråldriga. Den består av kartor och skildringar som visar på växternas berättelse.

– Det är en berättelse om livet och om naturen. Det är en berättelse om livet och om naturen.

– Det är en berättelse om livet och om naturen. Det är en berättelse om livet och om naturen.

– Det är en berättelse om livet och om naturen. Det är en berättelse om livet och om naturen.

– Det är en berättelse om livet och om naturen. Det är en berättelse om livet och om naturen.

– Det är en berättelse om livet och om naturen. Det är en berättelse om livet och om naturen.

– Det är en berättelse om livet och om naturen. Det är en berättelse om livet och om naturen.

– Det är en berättelse om livet och om naturen. Det är en berättelse om livet och om naturen.

– Det är en berättelse om livet och om naturen. Det är en berättelse om livet och om naturen.

– Det är en berättelse om livet och om naturen. Det är en berättelse om livet och om naturen.

– Det är en berättelse om livet och om naturen. Det är en berättelse om livet och om naturen.

– Det är en berättelse om livet och om naturen. Det är en berättelse om livet och om naturen.

– Det är en berättelse om livet och om naturen. Det är en berättelse om livet och om naturen.

Åsa Sonjasdotter tror att människor måste acceptera en annan värld.

Överlyst, en som går längre än vad vi vill ha.

Här "Fred med jorden" har man tillåtit växterna att växa som de vill.

Ena korgarna är till för konstnärerna som vill visa på den stora konstnärliga världen.

Karlens katt.

Fredrik Wälthoff och Åsa Sonjasdotter vill att konstnärerna berättar om livet och om naturen.

Frode och Anso

– Det är en berättelse om livet och om naturen. Det är en berättelse om livet och om naturen.

drömmer om krukmakarens återkomst

– Det är en berättelse om livet och om naturen. Det är en berättelse om livet och om naturen.

10 KULTUR KONST

Experimentellt. Hos Åsa Sonjasdotter möts konst och ekologi

"Fred med jorden"
Åsa Sonjasdotter

Gotlands konstmuseum. Visas t.o.m. 11/8

● Kartonger från livsmedelsindustrin, sammanpressade till stora balar och redo för återvinning, utgör själva grunden för arkitekturen i Åsa Sonjasdotters utställning "Fred med jorden" på Gotlands konstmuseum. Lämnningar av vår matkonsumtion, med logotyper från multinationella livsmedelskedjor som trängs om utrymmet.

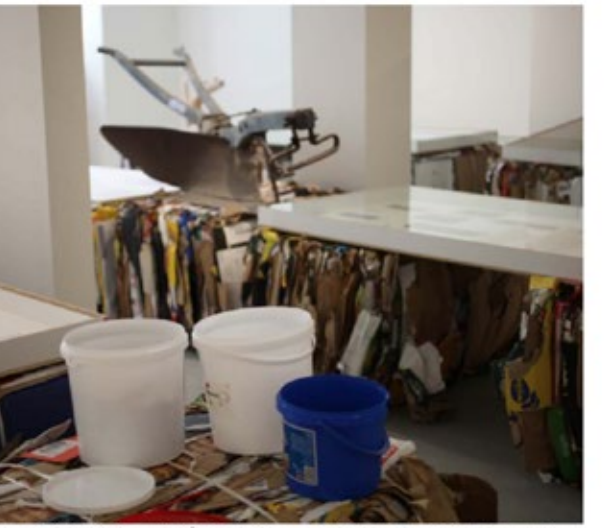
På denna bas presenteras ett stort urval fotografier, texter och arkivmaterial från de efterforskningar Sonjasdotter gjort om tre numera sällsynta växter på Gotland: emmervete, kalarpotatis och bungerova. Här finns berättelser om öns odlingshistoria jämte handgripliga instruktioner om hur du i dag kan göra din egen maskkompst. Här finns skära torkade växter från museets herbariesamling – tusensiv, nyggblomster, klockjung – numera försvunna på grund av utdöningar av öns myrar.

Titeln "Fred med jorden" är hämtad från ett uttåg som Elisabet Tamm och Elin Wägner skrev 1940, ett förslag på ett mer hållbart förhållningssätt till vår jord. Med andra ord lager av referenser som öppnar upp mot andra håll än den globala matproduktionens våldsamma utvinningsekonomi.

– Det är en berättelse om livet och om naturen. Det är en berättelse om livet och om naturen.

– Det är en berättelse om livet och om naturen. Det är en berättelse om livet och om naturen.

– Det är en berättelse om livet och om naturen. Det är en berättelse om livet och om naturen.

Kartonger från livsmedelsindustrin är grunden i Åsa Sonjasdotters utställning "Fred med jorden". Foto: Karl Melander

ter är inbjuden till heter "Konsten i kulturarvet", och berör alltså politiskt brännande frågor. Texterna om Gotlands odlingshistoria är saxade ur olika böcker och framträder som märkligt neutralt redovisande. Det blir för vagt och stunt för att kommunicera en vilja eller riktning, och för organiserat för att utgöra ett egensinnigt arkiv.

Jag hade gärna sett en friktion i materialet, något som gör det möjligt för de inreboende frågorna om ekologi, samhälle, konst, kulturarv att ta vägen någonstans.

Men Sonjasdotters arbete är ett intressant uttryck för en växande rörelse inom konst och kultur, där ekologi och jordbruk står i centrum för både praktiska experiment och undersökningar av narrativ inom de olika fälten.

Utställningen i sig är dessutom återvinningsbar. Materialanvändningen inom konstfältet är en sten som få vågat lyfta på än.

Milou Allerholm
kultur@dn.se

Konsten i fokus när stadsdel utvecklas

VISBY

När stadsdelen Visborg byggs ut med nya bostäder och service ska konsten vara del av utvecklingen redan från start. Detta genom ett samarbete mellan Region Gotland, Statens konstråd och Baltic Art Center, BAC.

Konstnärresidenset BAC ska hjälpa till med utformningen av konst i offentliga miljöer och mötesplatser när stadsdelen Visborg utvecklas. Helena Selder, konstnärlig ledare på BAC, sitter med i den så kallade gestaltungsgruppen som i övrigt består av till exempel landskapsar-

kitekter och planerare.

– Jag lyfter fram konstfrågan och det handlar om att vi kommer in i arbetet redan i planeringsskedet, innan området får en fast form. Konstnärer ger nya perspektiv på utformningen. Det är ett perspektiv som oftast inte finns med, eftersom man inte har råd med det. Så det här känns väldigt positivt och roligt, säger Helena Selder.

Exploateringsområdet är omkring 400 hektar och det kommer att skapas möjlighet till flera tusen nya bostäder och verksamheter under kommande årtionden. Utvecklingen kommer att ske

i etapper med start år 2020 i den nordvästra delen mot Visby, och senare vidare söderut mot Vibble.

– Det känns oerhört spännande att få vara med i processen. Speciellt med de miljö- och hållbarhetsmål som är satta, och som är väldigt angelägna, säger Helena Selder, som tidigare arbetat med liknande projekt, då vid Marabouparken konsthall i Sundbyberg i Stockholm.

Projektet är redan inlett och i slutet av juni ska en plan fastställas. Helena Selder berättar att hon inte tror att konstnärer kommer att kopplas in förrän senare i år.

– Vi har haft flera möten i gestaltungsgruppen och jag har fått en guddad cykeltur i Visborgsområdet. Det är mycket material och mycket att sätta sig in i, det är viktigt att bilda sig en uppfattning.

Projektet, "Konst i stadsutveckling", är ett finansiellt samarbete mellan Statens konstråd och Region Got-

Stadsdelen Visborg ska utvecklas, med start år 2020.

FOTO: HENRIK RADHE

land. Statens konstråd har gått in med en miljon kronor och projektet pågår till och med december 2020.

– Vi är väldigt glada över vårt kommande samarbete med Statens konstråd och BAC. Vi tror att det konstnärliga perspektivet kan ge nya infallsvinklar i stadsbyggnadsarbetet, och att nya idéer och uppslag kan bidra till att stärka de offentligheter som skapas i stadsdelen, säger Christian Hegardt, stads-

arkitekt på Region Gotland.

Finansieringen från Statens konstråd gäller bara själva planeringen och förslagen. Ytterligare medel måste sedan till för genomförandet.

– Då handlar det istället om investeringsmedel, och det är nästa steg. Vi har precis satt igång och mycket arbete återstår, säger Helena Selder.

Cecilia Thomsson

cecilia.thomsson@gotland.sallehanda.se

”Det är ett perspektiv som oftast inte finns med, eftersom man inte har råd med det.

Helena Selder, BAC

GOTLAND GRATISTIDNING

Vecka 46
torsdag
14 november
2019

CROSS media
ABONNEMANG
PRINT - DIGITALT - SOCIALT

BOKA & MER INFO
Kontakta oss
Gotland Gratistidning
eller info@100p.se

Gratis till alla hushåll & företag på Gotland • Årgång 10 • www.gratistidning.com • annons@gratistidning.com • tipsa@gratistidning.com • gotland.gratistidning.com

Varje vecka!

Väder sid 4
Service & tjänster sid 7
Jobb & Karriär sid 14-15
Business Gotland sid 15
Nöje/Evenemang sid 23-28
Lesseman sid 24-25
Korsord sid 26
Lunchguide sid 27

Tankar inför helgen
Vaksamhet och väntan
sid 6

BOSTAD
Bostadsblocket
- varje vecka i Gotland
Gratistidning sid 8-13

**BUSINESS
GOTLAND**

Från vänster: Emilia Friberg Olsson, landskapsarkitekt, Region Gotland, Gediminas Urbonas, konstnär, Helena Selder, konstnärlig ledare, Baltic Art Center
Juri Markkula, konstnär och Nomedas Urbonas, konstnär. Foto: Anna Norberg

Konstnärerna på plats - i Stadsutveckling Visborg

Nu samlas de konstnärer som är utvalda att vara en del i arbetet med stadsutveckling Visborg. Uppdraget handlar om att tillföra nya dimensioner i planeringen av Visborgsområdet med fokus på entréer, länkar, stråk, rörelser samt

mötesplatser och gröna stadsrum. Allt i linje med de hållbarhetsmål och det kvalitetsprogram som ska genomsyras och styra Visborgsområdets utformning som helhet.

Läs mer på sidan 23.

RESIDENS OCH PROJEKT

Under 2019 deltog 9 konstnärer i BAC:s residensprogram med arvode och projektmedel. Av de 9 konstnärerna var 4 kvinnor och 5 män. I övriga projekt arvoderades 7 konstnärer och föreläsare, varav 4 från Gotland.

AIR_BALTIC

AIR_BALTIC residenset är en plattform för konstnärliga praktiker som undersöker hur olika sociala, historiska och politiska narrativ kan ge avtryck i naturen, den byggda miljön, institutioner och minneskultur i Östersjöregionen. Konstnärerna Flo Kasearu (Estland) och Lina Lapelyte (Litauen) kommer att arbeta tillsammans med BAC med projekt som undersöker Gotland och andra delar av Östersjöregionen som plats. AIR_BALTIC genomförs med stöd av Nordisk kulturkontakt som beviljat en förlängning av projektperioden till 2021.

Flo Kasearu

Estniska Flo Kasearu påbörjade sitt projekt genom en researchvistelse på Gotland i februari 2019. I sitt residensprojekt *The Fears of Gotland* vill hon undersöka den gotländska mentaliteten och ta reda på hur Gotlands geografi och historia påverkar de lokala rädslorna. Metoden har hon använt i olika sammanhang i sin teckningsserie "The Fears of...", där hon sedan 2013 med lika delar allvar och humor har tagit sig an olika gruppers rädslor genom att samla in berättelser och information i workshops för att sedan bearbeta dem i en serie teckningar. *The Fears of Gotland* genomförs under 2020 via en workshop och en webbenkät till följd av Corona viruset.

Lina Lapelyte

Den litauiska konstnären och kompositören Lina Lapelytes residensprojekt är uppskjutet till 2021 pga av Coronapandemin.

Flo Kasearu Godzilla från *Fears of Museum Director* series, 2014.

Utställningsvy, *Lithic Choreographies*, Gotlands Konstmuseum, 2018. Foto: Sam Smith

Lithic Choreographies

Som en del av BAC:s samverkan med australiensiska International Art Space två-åriga residens- och utbytesprogram *spaced 3: north by southeast*, kom konstnären Sam Smith till Gotland våren 2017 för en fem veckors researchperiod och återvände våren 2018 för programmets andra år.

Under våren 2018 producerade han ett nytt verk i samarbete med BAC, som sedan visades på Gotlands Konstmuseum november 2018 – april 2019. Arbetet resulterade i den experimentella dokumentärfilmen *Lithic Choreographies* som använder sig av historiska data, blandade med spekulativ fiktion, för att skildra olika kapitel av öns historia inbäddade i öns geologiska strata.

I utställningen *Lithic Choreographies* på Gotlands Gotlands konstmuseum, åtföljdes filmen av installationer av objekt från filmen tillsammans med flera nyproducerade verk i form av fotografi, texter och video.

Stillbild ur *Lithic Choreographies*, Sam Smith, inspelad på norra Gotland 2018.

Konsten i kulturarvet – ett konstnärligt forskningsresidens på Gotlands Museum

Konsten i Kulturarvet är ett samarbete mellan BAC och Gotlands Museum, som genomförs med stöd av Kulturrådets regionala utvecklingsbidrag. Det konstnärliga forskningsresidenset tar emot svenska och internationella konstnärer med intresse för historieskrivning, kulturarvsfrågor och kulturmiljöer i syfte att undersöka och gestalta kulturarvet på nytt utifrån konstnärlig forskning. Tanken med detta utvecklingsprojekt är att matcha samtidskonstens intresse för kulturarv med muséernas behov av att samverka inom och utanför den egna organisationen, samt beforska och presentera samlingarna på nya sätt.

Konsten i kulturarvet ger konstnärerna tillgång till museisamlingar och kulturmiljöer och specialister kopplade till dessa. Det konstnärliga forskningsarbetet kan sedan tillgängliggöras på olika vis: genom publika program, utställningar eller publiceringar beroende på den form forskningen tagit. Representanter från BAC och Gotlands Museum samlas regelbundet i en projektgrupp som diskuterar och beslutar om projektets inriktning, planering och tillgängliggörande. Till denna grupp kopplas under projektets gång nya samarbetspartners.

Ulrika Knutson föreläste om "Fred med jorden", Elin Wägner och tidig svensk ekofeminism på Gotlands Konstmuseum under Gotland Art Week i augusti 2019. Foto: BAC

I samarbete med Konst&Teknik i Stockholm togs det fram en grafisk profil till projektet. Foto: BAC

Fred Med Jordan

Konsten i Kulturarvet drog igång år 2017 då BAC, tillsammans med Gotlands Museum och Konstfrämjandet, bjöd in konstnären Åsa Sonjasdotter till det konstnärliga forskningsresidenset på Gotlands Museum. Åsa Sonjasdotter har i sin forskning spårat människans förhållningssätt till kulturväxter i arkiv, kulturlandskap och i litteraturen. Konstnärens arbete tillgängliggjordes genom *Fred Med Jordan* projektet som 2018 inbegrep odling och 2019 utökas med programpunkter och en utställning på Gotlands konstmuseum. Arbetet har utvecklats genom ett interdisciplinärt samarbete mellan projektet partners: konstnären, BAC, medarbetare på Gotlands museum med ansvar för natursamlingarna, ansvariga för verksamheten på Gotlands Konstmuseum och Bungemuseet.

Projektet *Fred Med Jordan* spårade historiska skeenden och möjliga, framtida scenarier genom undersökandet av de lämningar och minnen av kunskap och praktiker på Gotland som bärs av tre sällsynta kulturväxter: Emmervete, sex gamla gotländska potatissorter och den s.k. Bungerovan. Var för sig bär dessa grödor på kunskap och berättelser från tre skilda odlingssystem, från tre skilda tidsepoker på Gotland. På utställningen på Gotlands Konstmuseum gestaltade Åsa Sonjasdotter dessa kulturväxters tidsepoker från forntiden till idag men även möjliga, framtida odlingsformer, i en komposterbar utställningsarkitektur skapad av konstnären.

Titeln "Fred med jorden" refererar till ett upprop skrivet av jordbrukaren och riksdagskvinnan Elisabeth Tamm och författaren Elin Wägner 1940. Deras förslag till realistiska, hållbara lösningar för hur människan kan leva i samförstånd med jorden låg till grund för Åsa Sonjasdotters undersökning. I *Fred Med Jordan* projektet förde konstnären vidare deras uppmaning i utställningsform, i odlingar i köksträdgårdslandet vid 1800-talsgården på Bungemuseet och i Region Gotlands skottkärror i Visby, samt i programpunkter under projektets gång.

Seminarium: Konstnärlig Forskning: i konstnärlig praktik, inom akademien och på muséet

Som en avslutning på *Fred Med Jorden*-projektet och en del av ett samarbete med Östergötlands museum genomförde BAC och Gotlands Museum ett två dagars seminarium som bl a diskuterade hur den konstnärliga forskningen etablerat sig på högskolor och institutioner och hur konstnärliga och arkeologiska forskningsmetoder kan bidra med nya perspektiv på museisamlingar.

En seminarietag spenderades med presentationer på Gotlands konstmuseum av bl a Åsa Sonjasdotter, Mick Wilson professor i Fri konst på Göteborgs Universitet, Per Nilsson forskare och arkeolog Östergötlands Museum och Melanie Klein konstintendent Östergötlands Museum. Dag två åkte vi på exkursion i spåren av *Fred Med Jorden* till platser av betydelse för projektet som exempelvis Bungemuseet där vi odlat.

Bilder från seminariet, september 2019. Foto: BAC

Augustas Serapinas i Gotlands Museums samlingar, 2019. Foto: BAC

Konsten i kulturarvet: Augustas Serapinas

Nästa konstnär som vi bjudit in till *Konsten i kulturarvet* är den litauiske konstnären Augustas Serapinas. Han blev inbjuden att undersöka Gotlands museums samlingarna på temat "gömda och glömda rum". Under sin research i samlingarna kom han att intressera sig för Magasin Visborg där Gotlands museum förvarar sina samlingar. Byggnaden är belägen i stadsdelen Visborg i Visby och är en semioffentlig del av museets verksamhet. Magasinet är både ett klimatanpassat lager och en arbetsplats där beslut fattas kring vad som tillåts ingå i museets samlingar.

Konstnären har föreslagit ett platsspecifikt verk i anslutning till byggnaden i form av ett standtunestängsel. Med detta tillägg vill han både skapa en skulptural inramning till personalens uteplats och lyfta fram aspekter av kulturarvsdiskussionen som exempelvis: Vilka föremål betraktas som en del av kulturarvet? Vem definierar det? Vilka gränser eller hinder finns runt museets samlingar? Augustas Serapinas verk kommer att uppföras i anslutning till Magasin Visborg 2020.

Konst i Stadsutvecklingsprojekt Visborg

Region Gotland planerar för bostadsutbyggnad och verksamheter i det tidigare regementsområdet Visborg söder om Visby. Projektet *Konst i Stadsutvecklingsprojekt Visborg* sker i samverkan mellan Region Gotland och Statens konstråd. Huvudsyftet med att samverka med Statens Konstråd i detta projekt är att Region Gotland vill utveckla sina arbetsmetoder när det gäller att inkludera konst i stadsutvecklingsprojekt och på så vis försöka hitta nya och andra perspektiv i stadsbyggnadsprocessen och området än de direkt förväntade. Arbetet kommer att ske i samverkan med BAC som kommer att projektleda genomförande av konkreta projekt under projektperioden och delta i Region Gotlands gestaltningsgrupp för stadsutvecklingsprojekt Visborg.

Konstprojekten kan ses som delar av en konstnärlig förstudie som engagerar de planerare, arkitekter, landskapsarkitekter och andra berörda planerarprofessionerna och inbjudna konstnärer i en gemensam diskussion som ska bidra till ett kvalitetsprogram, identifiera långsiktiga metoder för att inkludera konstnärliga perspektiv i planprocessen, men även peka fram emot konkreta förslag på gestaltningar.

Fokus för de konstnärliga undersökningarna är det område som omfattas av etapp 1; nordvästra Visborg. De konstnärliga undersökningarna kommer med nödvändighet att behöva förhålla sig till en stadsmiljö som ännu i stora delar bara finns på ritbordet. Gestaltningsgruppen har identifierat och föreslagit ett antal platser och teman som är intressanta för konstnärliga undersökningar. De två föreslagna huvudtemana för konstprojekten är "länkar, stråk och rörelse" och "mötesplatser och gröna stadsrum".

De inbjudna konstnärerna; Ingela Ihrman, Juri Markkula och Gediminas och Nomedas Urbonas, påbörjade sina undersökningar av Visborg i slutet av 2019. I gruppen av konstnärer finns en blandning av erfarenheter och perspektiv, både från Gotland och internationella sammanhang, och ett starkt intresse för samspelet mellan människa, natur, tid och plats. Projekten ska slutredovisas i oktober 2020.

Rundturer med konstnärer i Visborgsområdet. Foto: BAC

Skolworkshop Utflykten

Utgångspunkten i projektet var den kurdiske konstnären Fikret Atays kortfilm *The Flood* som producerade i samarbete med BAC 2018. Filmen berör erfarenheter av flykt och exil och spelades in på ön Asunden på norra Gotland med en grupp nya gotlänningar. Tanken var att skapa ett evenemang kring visningar av *The Flood* i samarbete med föreningar, institutioner och nätverk som verkar i det gotländska samhället. Det resulterade i skolworkshopen *Utflykten* som var ett samarbetsprojekt mellan BAC och Wisbygymnasiet.

Genom samarbete med pedagogen Niklas Westergren, lärare i samhällsvetenskap på Wisbygymnasiet, skapades ett workshopprogram som berör flykt, exil, konstnärlig frihet, demokrati, civilkurage och flyktingmottagandet på Gotland ur ett historiskt perspektiv. Projektet anknuter till svenska skolans läroplan och uppdrag att förmedla de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället är baserat på. Niklas Westergren involverade även gymnasieelever från Barn- och fritidsprogrammet som hjälppedagoger, vilka vägledde de yngre eleverna och aktiverade dem under projektet.

Genom samarbete med Bergmancenter utvecklades projektet till en heldagsutflykt till Fårö där klasserna leddes genom olika upplevelser: filmvisningar, nya möten, egen reflektion och diskussioner på projektets teman. Klasserna besökte även Fårökyrka där Kerstin Blomberg berättade om flyktingar som kommit över havet till Fårö genom tiderna. Sjöräddningssällskapet i Fårösund var involverade för att eleverna skulle få träffa människor med erfarenhet av att jobba ideellt i det lokala föreningslivet med viktiga funktioner i samhället.

Fikret Atay deltog själv i workshopprogrammet och visade *The Flood* och tidigare filmer som på olika vis påverkat hans möjlighet att verka fritt i Turkiet som konstnär. Eleverna hade även möjlighet att delta i en teckningsworkshop med konstnären.

I samarbete med Östersjöns författar- och översättarcentrum i Visby arrangerade avslutningsvis en kväll på temat konstnärlig frihet. Under kvällen visades *The Flood* där Fikret Atay berättade om sitt projekt och BAC om skolworkshopprogrammet. Medverkade gjorde även Barys Piatrovich, prosaförfattare och ordförande för Förbundet av Belarusiska författare, i samtal med Lena Pasternak från Östersjöns författar- och översättarcentrum.

Utflykten finansierades genom projektbidrag för Integration och Inklusion från Region Gotland. Projektet möjliggjordes genom samarbete med Wisbygymnasiet, Bergmancenter, Svenska Sjöräddningssällskapet och Östersjöns författar- och översättarcentrum samt stöd från Svenska Kyrkans norra pastorat, Film på Gotland, Destination Gotland och föreningen Visby Barnkrubba.

Bilder från *Utflykten*, på Bergmancenter november 2019. Foto: video still Niklas Westergren och BAC.

Towards an Island

Som en del av sitt residens på BAC; *Towards an Island*, cyklade den tyske konstnären Sebastian Stumpf från sin hemstad Leipzig till Visby, där han anlände sex dagar senare den 20 augusti. Den experimentella resan, som genomfördes med enkla medel, tog längre tid än hans vistelse på Gotland.

På Gotland sökte Sebastian Stumpf upp organisationer som på olika sätt arbetar med att utveckla äldre beprövade, eller nya moderna metoder, för att färdas och leva på sätt som inte belastar miljön. Resan nådde sitt mål under en cykeltur till den nordligaste delen av Gotland på Fårö.

Den 30 augusti anlände Sebastian Stumpf tillbaka hem till Leipzig, efter att ha cyklat mer än 1900 km. Projektet blev en kontinuerlig, linjär rörelse på cykel och båt som tog paus på ön – punkten för återvändandet. Residensvistelsen skiftade över i en rörelse, och produktionen av ett fysiskt konstverk löstes upp i en performativ, lågintensiv resa.

Förutom fotodokumentation, resulterade projektet i ett ljudkonstverk med en inspelning av Sebastian Stumpfs andetag under cykelresan från Leipzig till Fårö.

Sebastian Stumpfs residens var producerat i samarbete med Goethe-institutet.

Norra Fårö. Foto: Sebastian Stumpf

PUBLIKA EVENEMANG 2019

- 17/11 2018 –
21/4 2019 **Gotlands Konstmuseum**
Sam Smith, *Lithic Choreographies* visades som separatutställning.
- 8/2 **Folk & Kultur Eskilstuna**
Paneldiskussion om residensverksamhet arrangerad av Konstnärnämnden och Kulturrådet där Helena Selder deltog.
- 1/3 **Moderna Museet Stockholm**
Filmvisning *Andrei's Maria* av Ingela Johansson, samproducerad på BAC 2016.
- 28/3 **Gotlands Konstmuseum**
Sam Smith, video performance *E. 1027*.
- 21/5 **Almedalsbiblioteket**
Visning av Fikret Atay's *The Flood* som en del av programmet *Grand Salam*.
- 7/6 **Örebro konsthall**
Vernissage Fikret Atay's *The Flood* som en del av *Örebro Open art*.
- 19/6 –
3/11 2019 **Gotlands Konstmuseum**
Åsa Sonjasdotter *Fred Med Jorden* visades som separatutställning.
- 22/7 **Bungemuseet**
Kultur- och nyttoväxtvisning med museeguiden.
- 16/8 **Gotlands konstmuseum**
Föreläsning *Fred med Jorden* av Ulrika Knutson under *Gotland Art Week*.
- 19-21/9 **Gotlands konstmuseum**
Seminarium *Konstnärlig Forskning: i konstnärlig praktik, inom akademien och på museet*.
- 4/10 **Sörmlands museum**
Medverkan i konferensen *Om deltagande: Utmanande och engagerande offentlig konst* arrangerad av Statens konstråd. Presentation av rapporten *Utanför de institutionella väggarna* av Helena Selder
- 12/11 **Östersjöns författar- och översättarcentrum i Visby**
Samtal om konstnärlig frihet
- 20/11 **Konstfack i Stockholm**
Medverkan i *En dag om konstnärlig forskning* arrangerat av Vetenskapsrådet där Helena Selder presenterade.
- 22/11 **Göteborgs Stadsmuseum**
Medverkan i *Konst i stadsutveckling* nätverksträff arrangerat av Statens konstråd där Helena Selder presenterade.

EXTERNA MEDEL

I dagsläget söker BAC alla medel för den konstnärliga verksamheten separat. Under 2019 hade vi sammantaget i budget 660,000 SEK genom externa medel till residensverksamheten, den konstnärliga produktionen och presentationer. Målsättningen är även framgent att bibehålla den höga kvalitén på BAC:s konstnärliga verksamhet och samtidigt fortsätta att utveckla utbyte och samarbete i Östersjöregionen, den konstnärliga forskningen och mångfalds- och hållbarhetsperspektiven.

ANSÖKNINGAR

Verksamhetsbidrag för 2020:

Region Gotland. Bifall med 600,000 SEK i december 2019.

Kulturrådet. Bifall med 650,000 SEK i februari 2020.

Kulturrådet för *Konsten i Kulturarvet* år 2.

Bifall med 200,000 SEK för 2019-20.

The Foundation for Arts Initiatives för *The School of Law*.

Avslag med \$19,000 för 2019-20.

Goethe-institutet för Sebastian Stumpf.

Bifall med 20,000 SEK för 2019.

Slutarkivering på Regionarkivet på Gotland. Foto: BAC

SYSTEMATISERING OCH DIGITALISERING AV ARKIVEN

Det arbete som inletts med en systematisering och digitalisering av projektarkiv och mediearkiv gick in i en slutfas 2019. En arkivpolicy beslutades av BAC:s styrelsen i november 2018. I december 2019 slutarkiverades BAC:s arkiv fram till 2007, då BAC:s konsthall stängdes i Björkanderska magasinet, på Regionarkivet. Samtliga konstnärliga projekt och samarbeten från 2001 och framåt finns fortfarande i arkivet på BAC:s kontor. Arkiveringen av aktuella konstprojekt sker framförallt digitalt i molnkonto. Det digitala arkivet kommer förhoppningsvis fr o m 2021 att kunna slutarkiveras i Regionarkivets digitala moln.

RESEARCH

Under 2019 gjordes en researchresa till Venedigbiennalen för att bl a träffa Lina Lapelyte och se hennes bidrag till den Litauiska paviljongen. Lina Lapelyte är inbjuden till AIR_BALTIC residenset 2021.

Som en del av Gotland Film Lab gjordes en resa med kollegorna i nätverket till Moskva för att knyta kontakter på det ryska film- och samtidskonstområdet.

BAC deltog under Nordisk kulturkontakts residency circle meeting i Riga, där Anna Norberg presenterade BAC i ett panelsamtal.

Utanför de institutionella väggarna

Rapporten *Utanför de institutionella väggarna* bygger på intervjuer med 17 olika konstinstitutioner och beskriver hur de arbetar med offentlig konst och gestaltning av gemensamma livsmiljöer. Den är skriven av Helena Selder, i samarbete med nätverket *KLISTER*, på uppdrag av Statens konstråd. Rapporten kartlägger arbetssätt och villkor för den offentliga konsten, både vad gäller projekt framtagna inom enprocentsregeln och självinitierade konstprojekt. Rapporten beskriver även hur enskilda konstinstitutioners beslutsprocesser och organisation ser ut och hur konstnärer och deras arbetsmetoder påverkar konstinstitutionen.

SAMARBETSORGANISATIONER

Region Gotlands teknikförvaltning samt samhällsbyggnadsförvaltning, Statens konstråd, Film på Gotland, Östersjöns författar- och översättarcentrum, Tonsättarcentrum, Bergmancenter, Gotlands Museum, Gotlands Konstmuseum, Bungemuseet, Konstfrämjandet, Östergötlands Museum, Konstkonsulenten på Gotland, Wisbygymnasiet, Kulturskolan på Gotland, Svenska Sjöräddningssällskapet och Svenska Kyrkans norra pastorat.

ORGANISATION

BAC:s styrelse under 2019: Britt-Inger Johansson (ordförande), Mikael Adsenius (vice ordförande), samt ordinarie ledamöter: Matts Leiderstam, Berit Ångman-Svedjemo, Joanna Sandell och Solvita Krese. 2019 genomfördes 2 styrelsemöten, varav årsmötet i Visby den 11 april.

Personalen bestod av Anna Norberg, platsansvarig och projektkoordinator BAC, tillsvidareanställd och Helena Selder, kontrakterad konstnärlig ledare. Båda arbetar 75%, men kunde gå upp till 100% fr o m maj 2019 genom arbetet med *Konst i Stadsutvecklingsprojekt Visborg*.

Odlingar av emmervete, potatis och rovor i Region Gotlands skottkärror i Visby, sommaren 2019. Foto: BAC